

Schakend Nederland - maart 1993

Prof. dr. H.J. van den Herik: Harvard Cup

In 1989 organiseerden Dan Edelman en Christopher Chabris de eerste Harvard Cup Man versus Machine Challenge. Dit gebeurde ter gelegenheid van het bezoek van Kasparov, die toen zijn match tegen Deep Thought speelde. Hun idee was om nu eens te zien hoe computers het tegen (gewone) grootmeesters deden in een 'redelijk serieus' toernooi met behoorlijke prijzen.

De opzet is analoog aan het AEGON-toernooi, alleen beperkt de Harvard Cup zich tot vier of vijf grootmeesters. Als we de resultaten van de drie tot nu toe gehouden toernooien bezien dan blijkt daar een duidelijke stijging van de speelsterkte van de computers uit. In 1989 was het 14½-1½, in 1991 12-4 en in 1992 18-7 in het voordeel van de grootmeesters.

Opzet

De opzet is dat alle grootmeesters een keer tegen alle computers spelen (volgens het Scheveningse systeem). In 1989 en 1991 was het een 4x4 toernooi, in 1992 een 5x5 toernooi. Er wordt gespeeld volgens de *active chess* regels (ieder een half uur bedenktijd). In het laatste toernooi is het voor het eerst gebeurd dat een programma, in casu Heuristic Socrates, een positieve score bereikte tegen vijf grootmeesters (3-2): verlies tegen Michael Rohde en Sergei Kudrin, winst op Maxim Dlugy, John Fedorowicz en Patrick Wolff.

De grootmeesters Michael Rohde en Maxim Dlugy hebben in alle drie toernooien meegespeeld. De uitslag van het derde Harvard Cup-toernooi luidt als volgt: 1. Rohde 5; 2. Kudrin 4; 3. Dlugy, Fedorowicz, Wolff, Heuristic Socrates 3; 7. Mephisto RISC 2½; 8. Chess Base Knightstalker

Harvard Cup

■ JAAP VAN DEN HERIK

1; 9. Chessmaster 3000 ½; 10. Elite Premiere 0.

Panel en prijzen

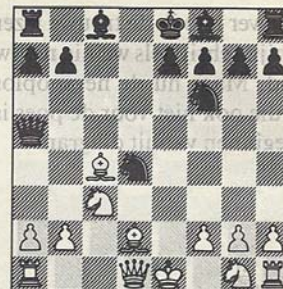
Om het aantrekkelijk te maken waren er ook prijzen ingesteld. Rohde won met zijn honderd procent score \$ 600,- en Kudrin met zijn tweede plaats \$ 400,-. Het publiek kon niet alleen van de partijen genieten, maar ook van een paneldiscussie met schakers en computerdeskundigen over de vraag: Hoe beïnvloeden computers het schaakspel? De panelleden waren IGM Robert Byrne, IGM Joel Benjamin, IM Larry Kaufman en de Deep Thought ontwerpers dr. Feng-hsiung Hsu en dr. Murray Campbell.

Partij

Hieronder volgt de interessantste partij uit de Harvard Cup-wedstrijd (11 juli 1992). De opmerkingen, evenals de bovenstaande informatie, zijn afkomstig van Christopher Chabris, die in het maartnummer van de *ICCA Journal* een artikel schreef onder de titel *The History of the Harvard Cup*. Daar zagen we ook een prachtige nederlaag van Dlugy tegen Deep Thought (1989), waarin fijntjes opgemerkt wordt dat Dlugy nu als schaakadviseur aan het Deep Thought-project bij IBM verbonden is.

Fedorowicz-Mephisto RISC 3e Harvard Cup 1992

1. c4 c6 2. e4 d5 3. exd5 cxd5 4. d4 Pf6 5. Pc3 Pc6 6. Lg5 Da5 7. Ld2 dxc4 8. Lxc4 Pxd4?

Mephisto trapt hier in een opningsval, want na 9. Pb5 Db6 10. Pxd4 Dxd4 verliest zwart als volgt: 11. Da4+ Kd8 (11. ... , Ld7 12. Lxf7+ of 11. ... , Dd7 12. Lb5) 12. La5+ b6 13. Td1. Mephisto doet het anders. 9. Pb5 Db6 10. Pxd4 e5 11. Pc2 Lc5 12. De2 Dxb2 13. Tc1 0-0 14. Dd3 Lg4 15. f3 e4 Mephisto zoekt een afwikkeling naar een eindspel met een stuk minder (tegen twee pionnen), maar het weet de druk op te voeren en daardoor weer een andere, nog steeds ongelijksoortige, materiaalverhouding te krijgen: toren tegen loper en twee pionnen. 16. Db3 Dxb3 17. Lxb3 exf3 18. gxf3 Tfe8+ 19. Kf1 Lf5 20. Te1 Tad8 21. Txe8+ Txe8 22. Pe1 Ph5 23. Lc4 Tc8 24. Ld3 Td8 25. Ke2 Te8+ 26. Kd1 Txe1+ 27. Kxe1 Lxd3 28. Pe2 Lc4 29. Pc1 f5 30. Kd1 Kf7 31. Kc2 Ld5 32. Tf1 Ld6 33. f4 Pf6 34. Pd3 Lc4 35. Tb1 b6 36. Pe5+ Lxe5 37. fxe5 Pe4 38. h4 Pxd2 39. Kxd2 Ke6 40. Te1 h6 41. Tg1 g5 42. hxg5 hxg5 43. Tg5 Lxa2 44. Tg7 Kxe5 45. Td7 Ld5 en uiteindelijk won zwart op de vlag (0-1).

De partij is geen pronkstuk, maar het geeft meer aan hoe computers kunnen vechten als ze verloren staan. Het zou een partij tussen twee sterke menselijke spelers hebben kunnen zijn.